

LANDSRÉTTUR

Dómur fimmtudaginn 11. júní 2026.

Mál nr. 391/2025:

A

(Ívar Þór Jóhannsson lögmaður)

gegn

Sjóvá-Almennum tryggingum hf.

(Guðjón Ármannsson lögmaður)

Lykilorð

Ábyrgðartrygging. Viðurkenningarkrafa. Vátrygging. Skaðabótamál. Líkamstjón. Óhappatilvik.

Útdráttur

A höfðaði mál og krafðist þess að viðurkennd yrði bótaskylda úr frjálsri ábyrgðartryggingu Háskólans í Reykjavík hjá S hf. vegna líkamstjóns sem hún varð fyrir þegar hún féll fyrir utan aðalinngang skólans í janúar 2023. A byggði viðurkenningarkröfu sína á sakarreglunni, reglum skaðabótaréttar um vinnuveitandaábyrgð og á nánar tilgreindum skráðum reglum. Byggði hún á því að vátryggingartakinn, Háskólinn í Reykjavík, bæri ábyrgð á líkamstjóni hennar, sem hefði verið afleiðing óforsvaranlegra aðstæðna við fasteign skólans og vanrækslu starfsmanna hans á að bregðast við hættulegri gangbraut við aðalinngang skólans. Í hinum áfrýjaða dómi, sem staðfestur var í Landsrétti með vísan til forsendna, var ekki talið að slysið yrði rakið til saknæmrar háttsemi eða athafnaleysis sem vátryggingartaki bæri skaðabótaábyrgð á heldur að slys A væri fyrst og fremst að rekja til óhappatilviljunar og/eða eigin aðgæsluleysis hennar. Var s hf. því sýknað af kröfum A.

Dómur Landsréttar

Mál þetta dæma landsréttardómarnir Ingibjörg Þorsteinsdóttir, Kjartan Bjarni Björgvinsson og Kristbjörg Stephensen.

Málsmeðferð og dómkröfur aðila

- Áfrýjandi skaut málinu til Landsréttar 23. maí 2025. Áfrýjað er dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 30. apríl 2025 í málinu nr. E-[...]/2024.
- Áfrýjandi krefst þess að viðurkennd verði bótaskylda úr frjálsri ábyrgðartryggingu Háskólans í Reykjavík hjá stefnda, Sjóvá-Almennum tryggingum hf., vegna líkamstjóns sem áfrýjandi varð fyrir þegar hún féll fyrir utan aðalinngang skólans 15. janúar 2023. Þá krefst áfrýjandi málskostnaðar í héraði og fyrir Landsrétti.

- 3 Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Landsrétti. Til vara er þess krafist að krafa áfrýjanda um viðurkenningu á bótaskyldu verði einungis viðurkennd að hluta og að málskostnaður falli niður.
- 4 Gengið var á vettvang við upphaf aðalmeðferðar í Landsrétti 3. júní 2026.

Niðurstaða

- 5 Með vísan til forsendna hins áfrýjaða dóms verður hann staðfestur.
- 6 Rétt þykir að málskostnaður fyrir Landsrétti falli niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur skal vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Landsrétti fellur niður.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 30. apríl 2025

1. Mál þetta, sem dómtekið var 3. apríl 2025, höfðaði A, [...], 8. nóvember 2024 gegn Sjóvá-Almennum tryggingum hf., [...].
2. Stefnandi krefst þess að viðurkennd verði bótaskylda úr frjálsri ábyrgðartryggingu Háskólans í Reykjavík hjá stefnda vegna líkamstjóns sem stefnandi varð fyrir þegar hún féll fyrir utan aðalinngang skólans 15. janúar 2023. Þá er krafist málskostnaðar.
3. Stefndi krefst aðallega sýknu af kröfum stefnanda. Til vara er þess krafist að bótaskylda verði einungis viðurkennd að hluta. Þá er krafist málskostnaðar.
4. Við aðalmeðferð málsins var gengið á vettvang.

I. Helstu málsatvik

5. Óumdeilt er að stefnandi, sem hafði umrætt sinn átt erindi í húsnæði Háskólans í Reykjavík, hrasaði og féll er hún gekk eftir gangstétt sem liggur frá aðalinngangi háskólans í átt að bílastæðum. Kveðst stefnandi hafa fallið vegna þess að hún rak tærnar á öðrum fæti sínum í misfelli á stéttinni. Umrætt sinn hélt hún á tveggja ára gömlu barni og með henni í fylgd var „au-pair“-stúlka hennar. Við slysið hlaut stefnandi meðal annars únlíðsbrot og gekkst undir aðgerðir vegna þess í kjölfarið, samkvæmt því sem fram kemur í læknisvottorði frá 31. janúar 2024.
6. Með tölvubréfi 21. febrúar 2023 krafðist stefnandi bóta úr annars vegar frítímaslysátryggingu (fjölskyldutryggingu) sem hún hafði sjálf í gildi hjá stefnda og hins vegar úr ábyrgðartryggingu Háskólans í Reykjavík hjá stefnda. Stefndi tekur fram í greinargerð sinni að hann hafi viðurkennt bótaskyldu gagnvart stefnanda á grundvelli fjölskyldutryggingarinnar og að uppgjör þeirrar kröfu sé í vinnslu. Með tölvubréfi 21. ágúst 2023 hafnaði stefndi hins vegar bótaskyldu úr frjálsri ábyrgðartryggingu Háskólans í Reykjavík þar sem slysið yrði hvorki rakið til saknæmrar háttsemi starfsmanna vátryggingartakans né saknæms vanbúnaðar sem vátryggingartakinn bæri ábyrgð á.
7. Stefnandi skaut þeirri ákvörðun til úrskurðarnefndar í vátryggingarmálum sem komst að þeirri niðurstöðu 30. janúar 2024 að stefnandi ætti ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu vátryggingartakans hjá stefnda enda yrði ekki ráðið af ljósmyndum að aðstæður hefðu verið svo sérstaklega hættulegar að grípa hefði þurft til sérstakra ráðstafana til að tryggja öryggi þeirra sem áttu leið til og frá háskólanum.
8. Við aðalmeðferð málsins var gengið á vettvang. Stefnandi gaf aðilaskýrslu fyrir dómi og auk þess gáfu dóttir hennar og fyrrverandi „au-pair“-stúlka hennar skýrslur sem vitni. Þá gaf vitnaskýrslu starfsmaður

vátryggingartakans, Háskólans í Reykjavík, sem áður gegndi starfi forstöðumanns eigna háskólans. Vikið verður að framburði aðila og vitna eftir því sem þurfa þykir í niðurstöðukafla.

II. Helstu málsástæður og lagarök stefnanda

9. Stefnandi kveðst byggja viðurkenningarkröfu sína á sakarreglunni, reglum skaðabótaréttar um vinnuveitendaábyrgð og á nánar tilgreindum skráðum reglum. Byggir stefnandi á því að vátryggingartakinn, Háskólinn í Reykjavík, beri ábyrgð á líkamstjóni hennar, sem hafi verið afleiðing óforsvaranlegra aðstæðna á fasteign skólans og vanrækslu starfsmanna skólans á að bregðast við hættulegri gangbraut við aðalinngang skólans.
10. Stefnandi bendir á að í háskólanum starfi hundruð nemenda og kennara ásamt því að húsnæði skólans sé öllum opið, m.a. til þess að heimsækja kaffihús sem rekið sé í miðrymi skólans. Með öðrum orðum laði vátryggingartakinn viðskiptavini til sín, hvort heldur sem er nemendur eða gesti sem ekki stunda nám við skólann. Af dómaframkvæmd megi ráða að ríkar skyldur séu lagðar á fasteignareigendur að rækja viðhald fasteignar sinnar og koma í veg fyrir slyshættur þar. Beri vátryggingartaki þannig ríkar skyldur til að annast viðhald fasteignarinnar með tilliti til þeirrar starfsemi sem rekin er og gera ráðstafanir til að tryggja öryggi vegfarenda sem eiga þangað erindi.
11. Hinar ríku skyldur vátryggingartaka megi meðal annars leiða af þeim „grunnviðmiðunum“ sem almennt gildi um að gönguleiðir eigi að vera hættulausar. Vísar stefnandi til ákvæða greinar 6.2.2 í núgildandi byggingarreglugerð nr. 112/2012 og til 199. gr. eldri byggingarreglugerðar nr. 441/1998. Við munnlegan málflutning kom fram að aðilar eru sammála um að leggja beri til grundvallar ákvæði eldri reglugerðarinnar sem í gildi hafi verið þegar Háskólinn í Reykjavík var reistur og umrædd gangstétt framan við húsnæðið var lögð. Af þeim ákvæðum kveður stefnandi verða ráðið að gönguleið að húsnæði vátryggingartaka megi ekki vera með þeim hætti að í henni leynist mishæð af neinu tagi og sé mishæð til að dreifa beri að merkja hana. Að öðrum kosti sé gönguleiðin ekki góð, örugg og greiðfær. Þá blasi við að í gönguleið megi ekki vera hæðarmismunur, en um það vísar stefnandi til 3. mgr. 199. gr. eldri byggingarreglugerðarinnar og til 3. mgr. greinar 6.2.2 í núgildandi byggingarreglugerð.
12. Einnig er í stefnu vísað til greinar 12.10.1 í núgildandi byggingarreglugerð um að aðkoma að hverri byggingu og almennt göngusvæði við og að byggingu skuli þannig frágengin að ekki skapist slyshætta á svæðinu. Sé umrædd mishæð á göngusvæði í beinni andstöðu við umrædda grein.
13. Stefnandi byggir á því að líkamstjón hennar verði fyrst og fremst rakið til þess að á miðri gönguleið að aðalinngangi skólans hafi verið að finna 5 sentimetra hæðarmun á skilum steypuplatna en ein af nokkrum stórum steypuplötum sem myndi gönguleiðina virðist ekki síga jafn mikið og aðliggjandi plötur. Gönguleiðin mæti þannig ekki þeim lágmarksviðmiðunum sem skráðar reglur geri kröfu um.
14. Stefnandi telur engum vafa undirorpið að þessar aðstæður á lóð vátryggingartaka geti ekki undir neinum kringumstæðum talist fullnægjandi eða öruggar, hvorki í skilningi almennra viðmiða né samkvæmt áður nefndum skráðum reglum.
15. Þessi hæðarmismunur hafi hvorki verið jafnaður né merktur greinilega. Hvort tveggja feli í sér skaðabótaskylda háttsemi og í formi athafnaleysis vátryggingataka sem ekki hafi brugðist nægilega við slyshættu. Byggir stefnandi á því að með auðveldum og kostnaðarlitlum hætti hefði verið unnt að koma fyrir skilti og vara vegfarendur við þeirri hættu sem fólst í hæðarmismuninum.
16. Stefnandi byggir á því að úrbætur sem ráðist hafi verið í á slysstað fyrstu vikuna í september 2023, þar sem reynt hafi verið að jafna hæðarmuninn með því að fræsa hluta steypukantsins burt, eins og ljósmyndir teknar 13. þess mánaðar sýni, staðfesti að vátryggingartaki sé sammála því að aðstæður þar sem slysið átti sér stað hafi verið ófullnægjandi og hættulegar. Að öðrum kosti hefði ekki verið ráðist í þær úrbætur
17. Um lagarök er auk framanritaðra reglna vísað til meginreglna íslensks vátryggingaréttar, til reglna nr. 581/1995 um húsnæði vinnustaða og til laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Um heimild til að krefjast bóta beint frá stefnda Sjóvá-Almennum tryggingum hf. er vísað til 44. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Um heimild til framsetningar viðurkenningarkröfu er vísað til d-liðar 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála og um málskostnað til 129. og

130. gr. sömu laga. Um virðisaukaskatt á málflutningsþóknun er vísað til laga nr. 50/1988 um virðisaukaskatt, með síðari breytingum.

18. Í stefnu var skorað á stefnda að veita svör eða upplýsingar við spurningum í þremur liðum, auk þess sem skorað var á stefnda að leggja fram öryggisreglur váttryggingartaka og upplýsingar eða gögn frá öryggisnefnd hans um slys stefnanda. Varð stefndi við þessum áskorunum.

III. Helstu málsástæður og lagarök stefnda

19. Málsvörn stefnda byggist einkum á því að stefnandi hafi ekki fært sönnur á að slys hennar sé að rekja til saknæmrar háttsemi eða aðgæsluleysis starfsmanna váttryggingartaka eða saknæms vanbúnaðar eða aðbúnaðar utan við skólabygginguna sem váttryggingartaki beri ábyrgð á. Slysið sé því að rekja til óhappatilviljunar eða gáleysis stefnanda sjálfar.
20. Eins og sjáist á ljósmyndum og myndskreiði sem liggja fyrir í gögnum málsins sé um að ræða misfelli eða kant sem auðsjáanleg hafi verið hverjum þeim sem gekk þar hjá, hvort sem er í dagsljósi eða þegar svæðið sé lýst upp í rökkri. Þá geri gangstéttarhellur fyrir framan steypuflötuna, í öðrum lit og með annarri áferð, skilin vel greinileg.
21. Jafnvel þó talið yrði sannað að stefnandi hafi dottið um umrædda misfelli hafnar stefndi því að slysið hafi verið að rekja til saknæms vanbúnaðar sem váttryggingartaki beri skaðabótaábyrgð á. Samkvæmt upplýsingum frá váttryggingartaka hafi engin önnur slys verið skráð hjá öryggisnefnd hans vegna umræddrar misfelli, þrátt fyrir að hundruð manna hafi gengið þarna um á hverjum einasta degi síðasta tæpa eina og hálfu áratuginn.
22. Stefndi bendir á að stefnandi hafi, þegar slysið varð, verið með barn í fanginu og sé líklegt að það hafi truflað sjónsvið hennar við gang. Í öllu falli hafi það ekki aukið líkurnar á að stefnandi sæi vel hvar hún gekk. Stefndi hafi vitaskuld borið að gæta vel að sér þegar hún gekk með barn í fanginu í kulda í janúarmánuði þar sem búast mátti við hálfu. Sú staðreynd að stefnandi hafi ekki séð umrædda misfelli bendi að mati stefnda ótvírætt til þess að stefnandi hafi ekki sýnt af sér tilhlýðilega aðgát umrætt sinn. Á því geti váttryggingartaki ekki borið ábyrgð.
23. Þær skyldur sem lagðar séu á herðar umráðamönnum fasteigna til að rækja viðhald og koma í veg fyrir slysaþættur breyti engu um framangreint. Myndband sem sé meðal gagna málsins bendi til þess að lítil hálfka hafi verið utan við skólabygginguna og að váttryggingartaki hafi sinnt öllum skyldum sem hvíldu á honum hvað það varðar. Það verði ekki lagt á herðar umráðamönnum fasteigna að koma í veg fyrir allt sem hugsanlega geti átt þátt í því að fólk slasist. Umrædd misfella sé gott dæmi um einn af fjölmörgum hlutum í umhverfinu sem ekki sé útilokað að fólk detti um, svo sem einnig gildi um þröskulda, gangstéttarbrúnir, holur, kantsteina, brunnlok, mottur, snúrur, grjót o.s.frv. Tilvist þessara hluta feli hins vegar ekki fyrirvaralaust í sér saknæma háttsemi af hálfu umráðamanna fasteigna.
24. Tilvísanir stefnanda til ákvæða byggingarreglugerðar, hvort sem er hinnar eldri eða yngri, breyti engu um framangreint. Ákvæði 199. gr. eldri byggingarreglugerðar nr. 441/1998 virðist augljóslega miða að því að hæðarmismunur sé jafnaður svo að aðgengi notenda hjólastóla sé tryggt. Á svipaðan hátt sé kveðið á um það í 3. mgr. greinar 6.2.2 í gildandi byggingarreglugerð nr. 112/2012 að hæðarmun skuli jafna þannig að allir þeir sem ætla megi að fari að inngangi byggingar „komist auðveldlega um“. Ákvæði 4. mgr. greinar 6.2.2 sem stefnandi vísi til fjalli sérstaklega um merkingar fyrir blinda og sjónskerta og fullnægjandi frágang vegna umferðar hjólastóla. Að mati stefnda sé ljóst að hvorki þessi ákvæði né nokkurt annað ákvæði í byggingarlöggjöfinni leggi þær skyldur á herðar váttryggingartaka að tryggja að ekki leynist mishæð af neinu tagi á lóðinni við skólabygginguna eða að hverja einustu hugsanlegu mishæð beri að merkja sérstaklega. Váttryggingartaki hafi aldrei fengið athugasemdir vegna umræddrar misfelli frá opinberum aðilum sem fari með byggingareftirlit.
25. Stefndi hafnar því sérstaklega að aðgerðir váttryggingartaka eftir slys hafi falið í sér einhvers konar staðfestingu eða viðurkenningu á saknæmi. Reglur skaðabótaréttarins verði ekki túlkaðar með þeim hætti að váttryggingartaka sé óheimilt að ráðast í nokkrar aðgerðir eða viðgerðir á fasteign sinni, í kjölfar óhapps, án þess að slíkt feli í sér viðurkenningu á sök. Önnur túlkun myndi svipta umráðamenn fasteigna

tækifærinu til að reyna eftir fremsta megni að auka öryggi í umhverfinu, jafnvel þó að aðstæður hafi fyrir slys ekki falið í sér sök.

26. Samkvæmt öllu framanrituðu beri váttryggingartaki ekki skaðabótaábyrgð á slysi stefnanda, og þar með beri stefndi ekki greiðsluskyldu vegna afleiðinga slyssins. Af því leiði að sýkna beri stefnda af kröfu stefnanda.

Varakrafa stefnda

27. Verði komist að þeirri niðurstöðu að slysið sé að rekja til saknæmrar háttsemi váttryggingartaka byggist varakrafa stefnda á því að slysið sé að rekja til gáleysis stefnanda sjálfar í slíkum mæli að hún þurfi að bera meirihluta tjónsins sjálf. Einfalt gáleysi nægi til þess að skilyrði meðábyrgðar stefnanda séu uppfyllt.
28. Að mati stefnda verði ekki fram hjá því litið að stefnandi hafi umrætt sinn borið tveggja ára barn og því megi leiða líkur að því að sjónsvið hennar hafi verið skert. Á því geti váttryggingartaki ekki borið ábyrgð. Enn fremur telur stefndi að gera hafi mátt þá kröfu til stefnanda að hún gætti að sér, eins og almennt megi krefjast af gangandi vegfarenda þegar auknar líkur séu á hálfu. Sú staðreynd að stefnandi hafi dottið um svo augljósa misfelli bendi til aðgæsluleysis hennar, sem telja verði hafa verið meginorsök slyssins, ef ekki þá einu.
29. Um lagarök er af hálfu stefnda vísað til meginreglna skaðabótaréttar, til byggingarreglugerðar nr. 112/2012 og eldri byggingarreglugerðar nr. 441/1998. Um málskostnaðarkröfu er vísað til 130. gr. laga nr. 91/1991.

IV. Niðurstaða

30. Í máli þessu er deilt um það hvort stefnandi eigi rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu Háskólans í Reykjavík hjá stefnda. Veltur niðurstaða um það á því hvort slys sem óumdeilt er að hún varð fyrir utan við háskólann síðdegis sunnudaginn 15. janúar 2023 teljist vera að rekja til saknæms athafnaleysis af hálfu starfsmanna váttryggingartaka, eins og stefnandi heldur fram, eða hvort það verði rakið til óhappatilviljunar og/eða eigin aðgæsluleysis stefnanda, eins og stefndi heldur fram.
31. Stefndi leggur það í mat dómsins hvort sannað sé að slysið hafi atvikast með þeim hætti sem stefnandi lýsir, þ.e. að hún hafi hrasað er hún rak fót í misfelli í stéttinni á göngu sinni frá aðalinngangi háskólans í átt að bílastæðum. Stefndi hefur ekki leitast sérstaklega við að hnekkja frásögn stefnanda eða leiða líkur að því að fall hennar hafi átt sér aðra orsök. Stéttin mun vera upphituð samkvæmt því sem fram kom í vitnisburði starfsmanns váttryggingartaka fyrir dómi, auk þess sem bjart var af degi og veður og færi var gott, eins og fram kom m.a. í vitnisburði dóttur stefnanda. Kvaðst hún ekki hafa orðið vitni að slysinu sjálfu en heyrt barnsgrát og þá komið að móður sinni slasaðri á vettvangi. Sendi hún samdægurs tölvupóst til váttryggingartaka til að láta vita af slysinu og kanna hvort það hefði náðst á upptöku í öryggismyndavélum og skrifaði þá að stefnandi teldi sig „hafa rekist í kant og þannig dottið fram fyrir sig“. Í vitnisburði „au-pair“-stúlkunnar, sem kvaðst hafa verið viðstödd er stefnandi féll, kom hvort tveggja fram að einhver hálfka hefði verið og ójöfnur í gangstéttinni en hún kvaðst ekki geta sagt nákvæmlega til um hvað hefði valdið falli stefnanda. Samkvæmt öllu framanrituðu verður trúverðug frásögn stefnanda um að hafa hrasað um misfelli í stéttinni lögð til grundvallar.
32. Samkvæmt ljósmyndum og myndskreiði sem liggja fyrir í málinu, sem og því sem fram kom við vettvangsgöngu, er sú misfella sem stefnandi kveðst hafa hrasað um á mörkum steyptra gangstéttarfleka í breiðri gangstétt sem liggur frá aðalinngangi háskólans að bílastæðum. Á milli flekana er einföld rönd af hleðslusteinum og er misfellan á mörkum þeirrar randar og þess gangstéttarfleka sem er fjær skólanum. Hæð misfellunnar er mest á u.þ.b. eins til tveggja og hálf metra kafla aðeins vinstra megin við miðju á stéttinni frá þeim séð sem kemur gangandi frá aðalinngangi háskólans í átt að bílastæðunum en síðan minnkar misfellan og nánast hverfur til beggja enda á skilunum. Skilin liggja ekki beint við þeim sem kemur gangandi þessa leið heldur aðeins skáhallt.
33. Á tveimur ljósmyndum sem dóttir stefnanda sendi starfsmanni váttryggingartaka með tölvupósti 10 dögum eftir slysið sést að um greinilega misfelli er að ræða. Samkvæmt annarri ljósmynd sem stefnandi lagði fram, sem sögð er hafa verið tekin ríflega sjö mánuðum eftir slysið, 24. ágúst 2023, mældist misfellan um 5 cm á hæð með tommustokki. Stefndi dregur þessa mælingu í efa og bendir á að hún hafi farið fram

- einhlíða. Af öðrum fyrirbyggjandi ljósmyndum og áður nefndu myndskreiði sem starfsmaður váttryggingartaka tók daginn eftir slysið að dæma virðist mæling stefnanda þó ekki vera fjarri lagi og hefur stefndi ekki lagt neitt fram eða fært nein rök fyrir því að hún fái ekki staðist. Verður því lagt til grundvallar að misfellan gæti hafa verið um 5 cm á hæð, þar sem hún var mest, er slysið átti sér stað.
34. Samkvæmt greinargerð stefnda er óumdeilt að váttryggingartaki réðst í úrbætur eftir slysið. Stefndi hefur engin gögn lagt fram um þær úrbætur en samkvæmt vitnisburði starfsmanns váttryggingartaka fyrir dómi fólust þær annars vegar í því að skorinn var flái á brún misfellunnar þar sem hæðarmunurinn var mestur. Hins vegar kvað vitnið röð hleðslusteina milli gangstéttarflekanna hafa verið hækkaða. Bendir síðast greindur framburður ekki til þess að misfellan hafi verið minni þegar slysið átti sér stað en þegar vettvangsganga fór fram. Samkvæmt því sem fram kemur í málskoti stefnanda til úrskurðarnefndar í váttryggingamálum, og ekki var mótmælt, áttu þessar úrbætur sér stað í fyrstu viku september 2023, þ.e.a.s. eftir að umrædd mynd var tekin 24. ágúst sama ár.
35. Samkvæmt dómaframkvæmd æðri dómstóla verður að gera ríkar kröfur til þeirra sem eiga, reka eða koma með öðrum hætti að verslunar- eða þjónustuhúsnæði um að gera sanngjarnar ráðstafanir til að tryggja að almenningi stafi ekki hættu af því, sbr. t.d. til hliðsjónar dóm Landsréttar 19. nóvember 2021 í máli nr. 488/2020 og dóm Hæstaréttar 13. mars 2008 í máli nr. 419/2007. Verður á það fallist að þau rök eigi við um váttryggingartaka að umræddri ábyrgðartryggingu, Háskólann í Reykjavík, í ljósi þeirrar starfsemi sem hann rekur.
36. Við munnlegan málflutning kom fram að aðilar eru sammála um að leggja beri til grundvallar ákvæði eldri byggingarreglugerðar nr. 441/1998 varðandi þær kröfur sem giltu þegar húsnæði Háskólans í Reykjavík var byggt og gengið var frá lóðinni með lagningu umræddrar gangstéttar. Ekki verður á þá málsástæðu stefnanda fallist að ákvæði 199. gr. þeirrar reglugerðar, eða önnur ákvæði settra reglna sem stefnandi vísar til, feli í sér bann við því að nein mishæð sé í göngustígum utan við fyrirtæki og opinberar stofnanir. Þá hefur ekki verið bent á venjur eða aðrar réttarheimildir sem setja því skorður hversu mikla mishæð eða misfellur megi vera að finna þar sem gangandi vegfarendur fara um, svo sem í gangstéttum. Þykja atvik þessa máls ekki fyllilega sambærileg við atvik í þeim dómum sem stefnandi hefur vísað til, þar á meðal dómi Hæstaréttar 8. júní 2006 í máli nr. 517/2005 þar sem frágangur á brunnloki í gönguleið frá bílaplani að húsnæði sem hýsti verslun og ýmis þjónustufyrirtæki var virtur húseigendum (húsfélagi) til sakar, en þar var einnig um að ræða skort á lýsingu.
37. Samkvæmt því sem fram kom í vitnisburði starfsmanns váttryggingartaka fyrir dómi, sem kvaðst hafa starfað við háskólann frá árinu 2017, hafa steyptu gangstéttarflekarnir í umræddri gangstétt sigið mismikið í tímans rás vegna eiginleika jarðvegsins undir henni. Hafi misfellur því myndast sums staðar á mótum þeirra, m.a. á slystaðnum, sem erfitt sé að ráða fullnægjandi bót á nema með því að brjóta upp alla stéttina og leggja hana að nýju. Samkvæmt framburði vitnisins hafði lengi verið vitneskja um þetta vandamál innan háskólans og hafði í gegnum tíðina, áður en slys stefnanda átti sér stað, verið ráðist í aðgerðir til að ráða bót á slíkum misfellum enda væri þetta „hættulegt“ ef fólk gætti ekki að sér, eins og vitnið orðaði það. Engin gögn liggja þó fyrir um slíkar aðgerðir, hvar þær voru framkvæmdar eða í hverju þær fólust.
38. Þá kom fram í vitnisburði sama vitnis að merkingar hefðu verið settar upp tímabundið eftir slysið, til að vara við misfellunni á þeim stað þar sem slysið átti sér stað, en ekki kom fram hvers vegna ekki hefði þótt tilefni til að setja slíkar merkingar upp fyrir, þrátt fyrir það mat vitnisins að slík misfella gæti verið „hættuleg“. Fram kom hins vegar að vitninu væri ekki kunnugt um nein önnur slys á starfstíma sínum hjá váttryggingartaka, hvorki fyrir né eftir slys stefnanda. Ekki gat vitnið varpað ljósi á „sögur af slysum á svipuðum slóðum fyrir nokkrum árum“ sem getið er um í fundargerð öryggisnefndar váttryggingartaka en samkvæmt fundargerðinni var vitnið forfallað þegar sá fundur fór fram. Er því ósannað að nokkur slys hafi orðið, önnur en slys stefnanda, gagngert vegna misfella í umræddri stétt.
39. Enda þótt gangstéttin sé vafalaust hönnuð þannig að henni sé ætlað að vera tiltölulega slétt og umhverfið allt hafi á sér það yfirbragð mega gangandi vegfarendur ávallt reikna með því að fyrir þeim kunni að verða einhverjar misfellur, sérstaklega þar sem um einhver skil er að ræða og þar sem hleðslusteinarnir eru notaðir. Umrædd stétt er víða sundurskorin af slíkum skilum. Þótt ekki sé útilokað að það gæti hafa villt stefnanda sýn að sú misfella sem hún hnaut um liggur í skilum þar sem rönd af hleðslusteinum mætir steyptum fleti

útheimtu þær aðstæður jafnframt aukna aðgæslu af hennar hálfu. Í dagsbirtu og við þær veðurfarslegu aðstæður sem ríktu umrætt sinn má ætla að stefnandi hefði átt að geta séð misfelluna og varast hana.

40. Þar sem ekki hefur verið sýnt fram á að af hálfu váttryggingartaka hafi verið brotið í bága við settar réttarreglur, venjur eða aðrar réttarheimildir eða að aðstæður á vettvangi slyssins hafi verið svo fjarri því sem talið verður að gangandi vegfarendur megi almennt búast við, verður það ekki virt váttryggingartaka til sakar, þrátt fyrir það sem fyrr segir um strangt sakarmat og vitneskju hans um misfellur í gangstéttinni, að hafa ekki gripið til sérstakra ráðstafana, svo sem með því að girða svæðið af eða setja upp merkingar til viðvörunar.
41. Samkvæmt því verður á það fallist að slys stefnanda sé fyrst og fremst að rekja til óhappatilviljunar og/eða eigin aðgæsluleysis hennar. Verður stefndi því sýknaður í samræmi við aðalkröfu hans og þarf þá ekki að taka afstöðu til varakröfu hans og þeirra málsástæðna sem fyrir henni eru færðar.
42. Eftir atvikum og vegna vafaatriða í málinu þykir rétt að hvor aðili beri sinn málskostnað, sbr. 3. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991.
43. Af hálfu stefnanda flutti málið Ívar Þór Jóhannsson lögmaður en Teitur Gissurarson lögmaður flutti málið fyrir stefnda. Hildur Briem héraðsdómari kveður upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, Sjóvá-Almennar tryggingar hf., er sýkn af dómkröfum stefnanda, A, í máli þessu. Málskostnaður milli aðila fellur niður.